

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 10. Quid sit dicendum de Argumentatione, quæ ex terminis
onliquis, aut ex terminis infinitis componitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

communi, de quo in conclusione. Quando enim non ponuntur omnia ut sæpe contingit in scientiis, quam certum aut probabile, aut impossibile fuit idem esse de cæteris, quæ tacentur, ac de eis quæ ponuntur, tam certa, aut probabilis, aut impossibilis erit conclusio de termino cuncta complectente, ut est notum.

Propositio 2.

268 Quotiescumque in quouis ordine, in quavis serie terminorum, sicut se habet primus ad secundum immediatè, ita se habet mediata ad tertium, ad quartum, ad quintum, & cæteros. Sorites siue argumentatio de primo ad ultimum legitima est, tam evidensque ac certa, quam evidens ac certa est ea habitudo terminorum.

Sic, quia nequit A. connecti cum B. conexo cum C. conexo cum D. quin mediata connectatur cum D. ideo legitime arguitur. A. connectitur cum B. & B. connectitur cum C. & C. connectitur cum D. ergo A. connectitur cum D. Et quia nequit A. esse prius B. priore C. priore D. quin sit prius D. quolibet genere prioritatum de quibus tractatum est supra disputatione decimaquinta, ideoque legitime ita arguitur A. prius est quam B. & B. prius quam C. & C. prius quam D. ergo A. prius est quam D. Similiter quia si A. est simile B. simili C. simili D. nequit non esse simile ipsi D. legitime arguitur A. est simile B. & B. est simile C. & C. est simile D. ergo A. est simile D. Denique quia nequit primum identificari cum secundo identificato cum tertio identificato cum quarto, quin identificetur cum quarto, eademque est ratio de continetia cum actiua, tum passiva atque identitate; idcirco propter unum, aut propter alterum titulum hæc argumentatio est legitima. Omnis homo est animal, & omne animal est vivens, & omne vivens est substantia, & omnis substantia est subiectum accidentium, ergo (de primo ad ultimum) omnis homo est subiectum accidentium, patetque philosophandum est de similibus omnibus.

269 Sed est advertendum ad hoc ut sorites sit argumentatio legitima ex parte antecedentis, absque interruptione debere poni omnia media seriei, secundum quam fit, ut in exemplis positis, alioquin si fiat interruptio, aliquo ex mediis prætermisso, antecedens poterit esse verum & consequens falsum, ut si quis ita arguat. A. connectitur cum B. & C. connectitur cum D. & D. cum E. ergo A. connectitur cum E. casu quod B. cuius connexio cum C. prætermissa est, verè cum C. non sit connexum, consequens erit falsum, etsi antecedens verum sit, abnegetur & in cæteris pariter.

Pharus Scientiarum Tom. I. l.

Propositio 3.

Pro argumentatione quam aggregationem, nuncupamus specialis regula non videtur præscribi posse, præter generales tradendas infra disputatione vigesima nona, ad inveniendas obiectorum connexiones, oppositionesque in quavis materia.

Solum ergo advertendum superest huiusmodi argumentationem in moralibus, & coniecturalibus magnum, frequentemque usum habere, cuiusque potissimum generis esse argumentationes, quibus prudentia humana subnixæ est.

QVÆSTIO X.

Quid sit dicendum de Argumentatione quæ ex terminis obliquis, aut ex terminis infinitis componitur.

Pro syllogismis ex obliquis nonnullas regulas tradunt Logici, quæ videri possunt in Fonseca libro sexto, instit. dial. capite trigesimo, in Lync. libro quinto, Dialectica tractatu secundo, capite primo, & in aliis: quas tamen solum applicant syllogismis categoricis de medio communi, de cæteris argumentationibus ex obliquis protus tacentes. Ceterum, quia eiusmodi regulæ, utpote ex certis, universaliibusque principiis non demonstratæ satis firmæ esse non possunt: eas omitto, neque in aliis quaerendis immoror, utpote quæ vix aut nec vix quidem universales & demonstratæ dari possunt, sat sit præceptum illud Aristotelicum præscribere, quo iubemur resolutione, expositione uti in eiusmodi argumentationibus ex obliquis, reuocando eas ad argumentationes ex rectis, pro quibus sunt omnes regulæ, artesque traditæ in præcedentibus. Quod facile quisque præstare potest, retento eodem propositionum sensu. Exempli gratiâ, hic syllogismus ex obliquis. Omnis potestas est, a Deo: Regnum est potestas: ergo Regnum est a Deo. ad hunc ex rectis reducit. Omnis potestas est aliquid datum a Deo: Regnum est potestas: ergo Regnum est aliquid datum a Deo. Similiter hic. Nullum vitium est in Deo: Omnis acceptio personarum est vitium: ergo nulla acceptio personarum est in Deo. ad hunc. Nullum vitium est aliquid conveniens Deo. Omnis acceptio personarum est vitium: ergo nulla acceptio personarum est aliquid conveniens Deo. & in cæteris pariter. Vnde universaliter sequitur. Quotiescumque argumentatio ex obliquis alicui argumentationi legitime ex rectis æquivalens fuerit quoad sensum, tunc eam legitimam esse, quidquid sit de verbis, aut forma eius quæ pro illis examinandis, diiudicandisque universalis regula esto.

Iam de argumentationibus coalescentibus ex omnibus aut ex aliquibus terminis infinitis, siue infinitatis, dico universè idem prorsus, censendum, ac de habentibus omnes terminos finitos, atque ita omnes Artes in præcedenti

cedentibus quæstionibus constitutas, & stabilitas cum omnibus suis regulis perinde prorsus in argumentationibus de terminis infinitis, ac definitis locum habere. Quia termini infiniti termini quidam communes sunt, in nihilo quod ad rem attinet, diversi à finitis, nisi quod plerisque earum communiores sunt, siue vniuersaliores. quod ad propositum non interest, ut constet. Vnde non bene aliqui Logici de hac doctrina subdubitalle videntur, ut cernere est in Lync. *suprà*, capite secundo, quod viderint aliquos syllogismos de terminis aliquibus infinitis legitime concludere sub forma, quæ in syllogismis definitis locum non habet: etenim hoc inde non nascitur, quod Artes, regulæque tractatæ pro syllogismis de terminis finitis non sint eodem pacto communes syllogismis de infinitis. Sed quod syllogismi aliqui de infinitis, à communibus utrorumque regulis exorbitantes æquivalentes esse possunt aliquibus legitimis definitis, seu mutuo cum illis connexi, eoque titulo perinde atque illi concludentes legitime. Id quod in aliquibus syllogismis de terminis finitis contingit ob æquivalentiam, quam habent cum aliis legitimis, ut mox ostendam, tantundemque in aliis argumentationibus à syllogismis diuersis euenire potest.

273 Enimvero cum propositio affirmatiua de prædicato infinito æquiualeat, seu mutuo connexa sit, negatiua de prædicato finito; similiterque negatiua de prædicato infinito, affirmatiua definitio, ut *suprà* disputatione decima nona, quæstione 6. suppositione quinta, statuimus. Huic legitimo syllogismo in *Darij*, Omne non animal est non homo: Aliquis lapis est non animal: ergo aliquis lapis est non homo, hic est æquiualens seu mutuo connexus. Nullum non animal est homo: Aliquis lapis non est animal: ergo aliquis lapis est non homo. Eoque iure bene concludens cum tamen à regulis Artis multum exorbitet. Primo, quia procedit ex ambabus præmissis negatiuis. Secundo, quia ex antecedenti negatiua concludit affirmatiue. Tercio, quia habet quinque terminos. Quarto quia non habet medium positum bis in antecedente, &c. Vnde non ratione formæ, sed solum ratione materiæ concludit bene, ob æquivalentiam scilicet, seu mutuam connexionem quam ea habet cum materia prioris formæ legitimam habentis, tantundemque est de aliis huiusmodi. Quo etiam pacto hic syllogismus de omnibus terminis finitis. Nullus homo est nudus, aliquod rationale est homo: ergo aliquod rationale est vestitum, bene concludit ratione materiæ, (et si sit vitiosus quoad formam, utpote habens quatuor terminos, & concludens affirmatiue ex vna præmissa negatiua) quia æquiualeat huic legitimo, in *Darij*: Omnis homo est vestitus: aliquod rationale est homo: ergo aliquod rationale est vestitum. Pariterque censendum est de similibus, de cæterisque argumentationibus huiusmodi ex quo patet ad quæstionem propositam.

QVÆSTIO XI.

Quid sit argumentatio demonstratiua, seu demonstratio quoruplex, & qualis.

Bisariam sumitur demonstratio. Primo latè propterea quauis argumentatione siue euidenti siue probabili inferente verum ex vero. Quo sensu dixit Clemens Alexand. libro octauo, *Synemat. ex veris aliquid concludere, est demonstrare*. Secundo strictè, pro quauis argumentatione inferente euidenter consequens ex antecedente euidente. Quo pacto accipi solet communiter à Philosophis. Tercio strictius pro argumentatione inferente euidenter effectum ex causa euidenter præcognita, quomodo eam accepit Aristot. libro primo. *Post. capit. secundo*, ubi postquam dixisset, Scire autem unamquamque rem simpliciter, sed non ut sophista per accidens, arbitramur, cum causam ob quam res est, illius causam esse, & fieri non posse, ut res aliter se haberet, cognoscere arbitramur. Subdit. Demonstrationem autem dico, ratiocinationem eam, qua scientiam efficit, eam verò scientiam efficitur dico, qua scimus, eam ipsam habendo. Si igitur ipsum scire tale est, quale posuimus, necesse est demonstrationem scientiam ex veris & primis mediisque vocantibus, & ex notioribus, & prioribus ipsa conclusione, causisque eiusdem esse. In quibus verbis duas demonstrationis definitiones supponunt plerique interpretes contineri, cum tamen in rigore altera tantum demonstrationis, altera vero scientiæ demonstratiue sit definitio, ut verba ipsa præ se ferunt, circa quas tamen agentes de demonstratione varias quæstiones excitant, quas summam tangam, ut sequitur.

Primo enim querunt, quo sensu dicatur demonstratio scientiam afficere, effectiuè causando habitum scientificum, an formaliter quatenus conclusio demonstrationis scientia formalis est? an ex parte inductiue quo pacto præmissæ demonstrationis in conclusionem quæ est scientia, influunt, & ex parte formaliter, quatenus conclusio, quæ est scientia, integræ demonstrationis pars est? censeo hunc postremum esse sensum legitimum.

Secundo querunt, an præmissæ demonstrationis necessario debeant esse veræ: quæ quæstio in eam recidit, an iudicium humanum necessario eo ipso quod est euidens verum sit, vel euidens, & falsum esse possit, de quo nos *suprà* disputatione quarta, quæstione tertia.

Tercio querunt, an præmissæ veriores sint conclusionem, quæ quæstio ab illa dependet, an vna cogitio verior altera possit esse, de quo nos *disput. 3. quæst. 3.*

Quarto querunt, quid quoruplex, & qualis sit euidentiæ & certitudo intellectionum propositionumque, ex quibus constat demonstratio: de quo nos *disput. 4. & 5.*

Quinto querunt, verum præmissæ sint necessario euidetiores, atque certiores conclusionem, de qua quæstione paulo inferius dicemus.

Sexto querunt, qua ratione præmissæ ad causandam conclusionem concurrant, de quo nos *suprà* *disput. 2. quæst. 5. proposit. 4.*

Septimò